

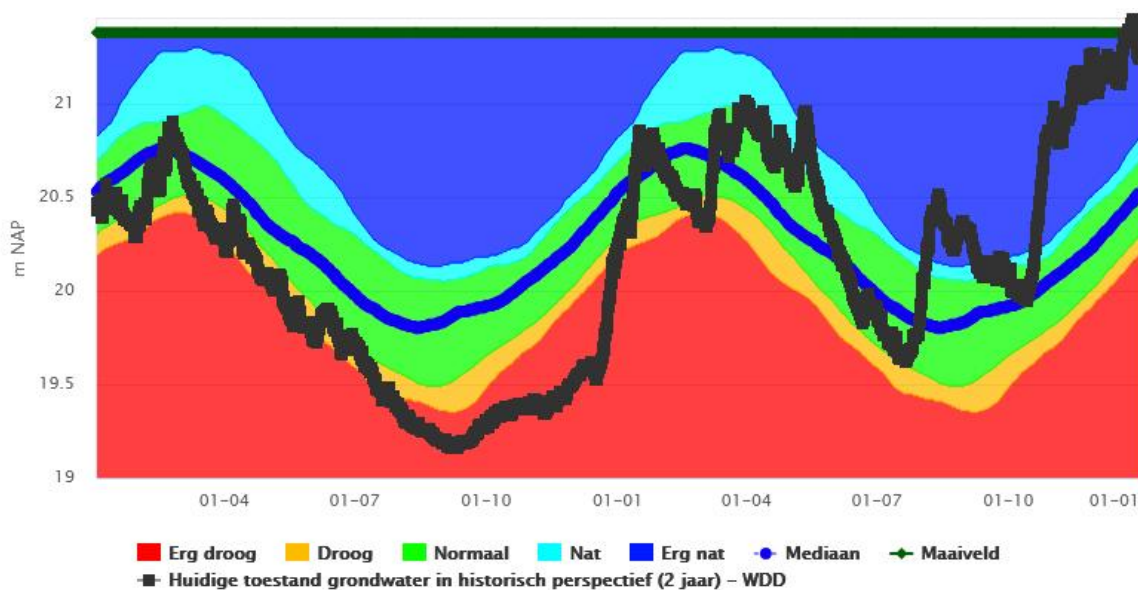

Vlindertellingen 2023

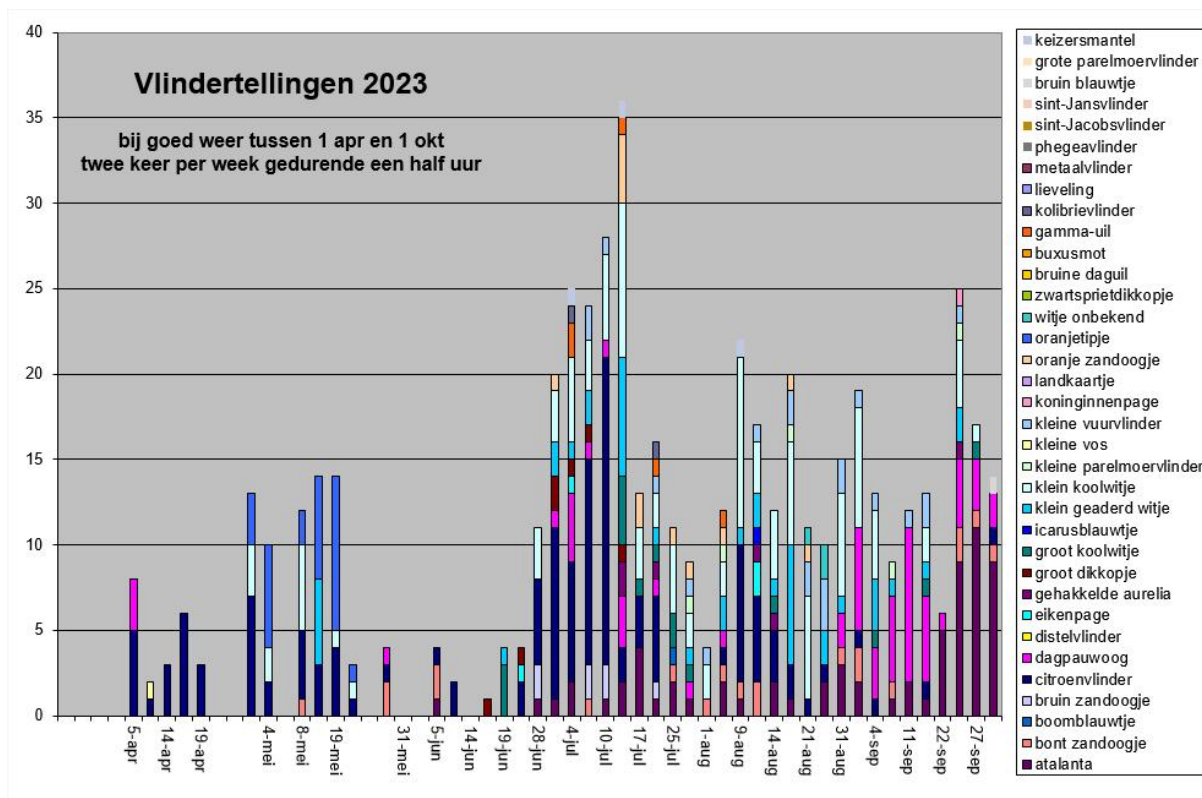
Overzicht

De vlinderstand in de vlindertuin liet, gemeten naar het aantal getelde vlinders, in 2023 weer iets van herstel zien t.o.v. het vorig jaar. In 46 telbeurten werden 555 vlinders gespot. Dat is iets onder het gemiddelde over eerdere jaren, maar aanzienlijk beter dan de 322 stuks in 2022. Bovendien werden er maar liefst 26 verschillende soorten waargenomen en dat is dan weer bovengemiddeld. Uiteraard zijn de waarnemingen sterk gekoppeld aan de weersomstandigheden. 2023 was gelukkig niet zo droog als de voorgaande jaren, maar de regen viel helaas niet in gelijke mate over het hele jaar zoals ook in de grondwaterstand over 2022 en 2023 is te herkennen.

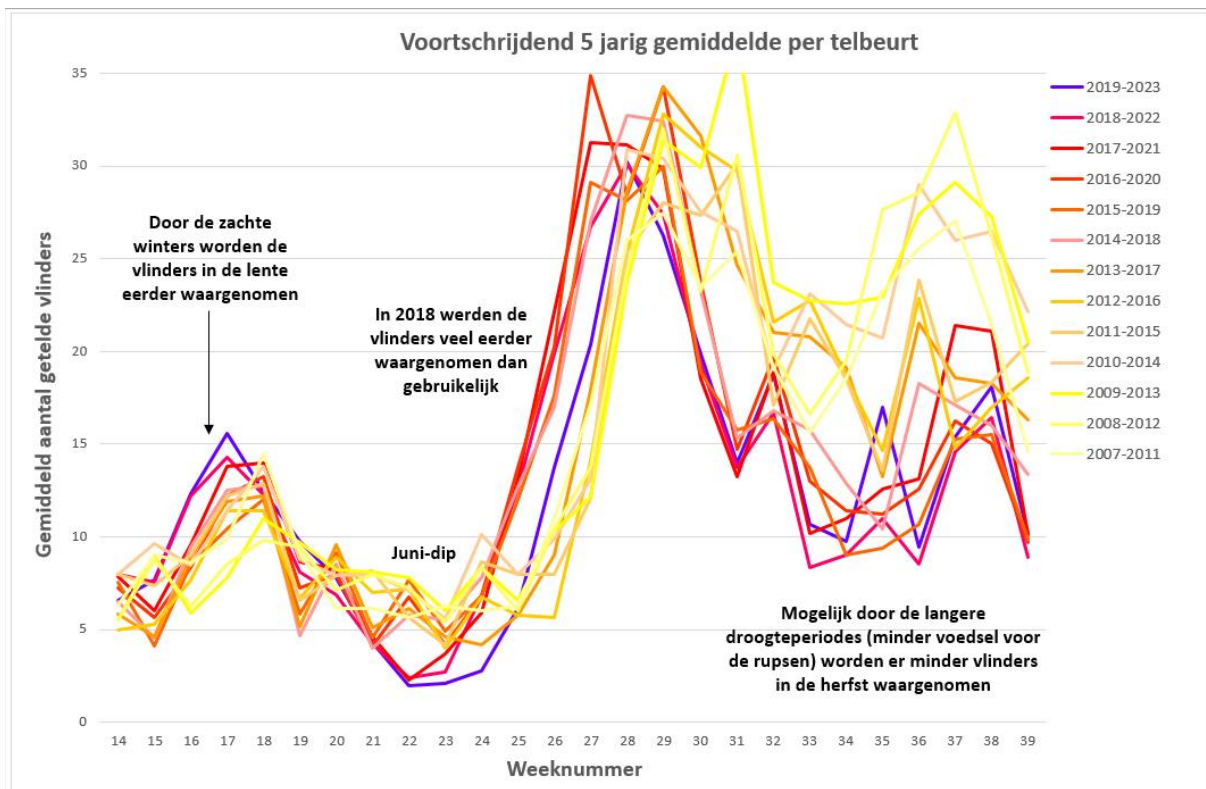
Toestand grondwater volgens HydroNET bij de Achtereindsestraat in Aalst
over de periode 1 januari 2022 – 1 januari 2024.

De winterperiode was gemiddeld erg warm (op 1 januari werd 16,9 °C gemeten in Eindhoven !) met als gevolg dat de vlinderstand er in de lente goed uitzag. Maar vanaf 13 mei t/m 19 juni is er vervolgens geen druppel regen gevallen. Dat was natuurlijk desastreus voor de bladgroei van de planten met als gevolg weinig voedsel voor de rupsen. Het was dan ook niet verbazingwekkend dat het aantal vlinders na de gebruikelijke juni-dip maar langzaam naar normale niveaus steeg. Helaas sloeg het weer halverwege juli weer om en kregen we enorme regenbuien. En dan laten de vlinders zich ook niet zien. Pas in het najaar werd het regelmatig goed weer en werd met name de atalanta in redelijke aantallen gespot. Bijzonder was wel de komst van de koninginnenpage in de vlindertuin speciaal ter gelegenheid van de open dag vanwege de viering van het 20-jarig bestaan !

In de voorgaande jaren was een grafiek opgenomen met het gemiddelde over de vijf voorgaande jaren van het aantal getelde vlinders per week. Daaruit zou geconcludeerd kunnen worden, dat de vlinders steeds vroeger in het jaar worden gesignaleerd. Door de zachtere winters geldt dat zeker zo voor de vlinders in de lente maar het geldt in mindere mate voor de zomer. Gebleken is namelijk dat dat feitelijk alleen in het jaar 2018 het geval was. Omdat het aantal vlinders sterk stijgt na de juni-dip wordt het vijfjaarlijks gemiddelde ook naar links verschoven in de figuur als 2018 in dat gemiddelde is opgenomen. In 2023 is dat niet meer het geval en schuift de zomerpiek weer naar normalere weken. Het fenomeen dat in de herfstperiode minder vlinders worden waargenomen dan voorheen blijft helaas wel gehandhaafd.

In de bij dit verslag behorende excel-file is ook een grafiek opgenomen met de vergelijking van de landelijke tellingen, zoals opgegeven door de Vlinderstichting (helaas zonder de dagactieve nachtvlinders), genormeerd naar de vlindersoort die het meest werd geteld (maximum aantal = 100). Voor de vlindertuin is dat in 2023 de citroenvlinder en landelijk het bruine zandoogje zoals vrijwel elk jaar. Het is duidelijk dat onze biotoop met de bijbehorende vlinders afwijkt van het landelijk gemiddelde, alhoewel het klein koolwitje ook landelijk hoog scoort. Volgens de Vlinderstichting (Vlinderbalans 2024) was 2023 over het geheel genomen het slechtste jaar sinds het begin van de tellingen in 1992 ! In de volgende tabel is een overzicht gemaakt van de meeste in de vlindertuin waargenomen soorten in vergelijking met de landelijke trends met tussen haakjes de waargenomen aantallen.

Soort	Vlindertuin Waalre	Landelijke trend
Witjes	Redelijk aantal in vergelijking met voorgaande jaren	
citroenvlinder	stabiel (132)	vooruitgang (12830)
oranjetipje	stabiel (27)	vooruitgang (3928)
klein koolwitje	gemiddeld (108)	stabiel (39725)
klein geaderd witje	gemiddeld (43)	achteruitgang (18105)
groot koolwitje	gemiddeld (16)	achteruitgang (8026)
Grote dagvlinders	lage aantallen	
atalanta	gemiddeld (67)	vooruitgang (10148)
dagpauwoog	gemiddeld (57)	stabiel (10106)
distelvlinder	<u>niet</u> waargenomen (0)	trekvlinder (412)
gehakelde aurelia	laag aantal (6)	stabiel (1644)
landkaartje	al drie jaar <u>niet</u> waargenomen (0)	achteruitgang (1782)
koninginnenpage	normaal aantal (1)	stabiel (210)
kleine vos	normaal aantal (1)	achteruitgang (1258)
Dikkopjes	achteruitgang	

groot dikkopje	steeds minder waarnemingen (7)	achteruitgang (4075)
zwartsprietdikkopje	normaal (0)	achteruitgang (4125)
Blauwtjes	normale aantallen	
kleine parelmoervlinder	gering aantal (5)	stabiel (1614)
kleine vuurvlinder	gemiddeld (22)	onzeker (17238)
bruin blauwtje	normaal (1)	vooruitgang (5949)
icarusblauwtje	normaal (1)	achteruitgang (13304)
boomblauwtje	extreem laag aantal (1)	stabiel (2448)
eikenpage	redelijk aantal (4)	stabiel (966)
Zandoogjes	gemiddeld in vergelijking met voorgaande jaren	
bont zandoogje	gemiddeld (20)	onzeker (15489)
oranje zandoogje	lijkt weer wat toe te nemen (12)	stabiel (11864)
bruin zandoogje	afnemend aantal (7)	afnemend (56775)
hooibeestje	normaal (3)	stabiel (27563)

Het is duidelijk dat de landelijke trends niet altijd worden gevolgd, maar dat kan ook het gevolg zijn van onze biotoop en de kleinschaligheid daarvan. Statistisch gezien kunnen daaruit nauwelijks conclusies worden getrokken. Maar het is ook duidelijk dat onze opgaande lijn in het aantal waarnemingen t.o.v. het voorgaande jaar niet altijd wordt gevolgd door de landelijke tellingen. Dus wellicht hebben (andere) plaatselijke oorzaken een grote negatieve invloed gehad.

In de excel-file is ook een werkblad opgenomen met de frequentie, waarin de verschillende vlindersoorten over de periode 2007-2023 zijn waargenomen. De top drie bestaat al jaren uit het klein koolwitje, ex aequo de citroenvlinder en wat achterblijvend de atalanta.

Naschrift

Alle data en grafieken zijn te vinden in de excel-file 'vawa_vltuin_vlindertellingen 2023.xlsx'. De weerdata zijn afkomstig van het KNMI voor Eindhoven (<https://weerstatistieken.nl/eindhoven>) en de gegevens over de waterstanden van Hydronet (<https://embed.hydronet.com/embed.aspx?id=6045&h=4610815681>) met locatie de Achtereindsestraat in Aalst.

Dank uiteraard weer aan de tellers, die trouw iedere week erop uittrokken, maar natuurlijk ook aan de niet aflatende ijver van de tuiniers in de groep, zodat de tuin er dankzij hen toch altijd weer op zijn mooist bijligt.

